

Branża płyt drewnopochodnych w Polsce wobec nowych wyzwań

Jędrzej Kasprzak

Stowarzyszenie Producentów Płyt Drewnopochodnych w Polsce
ul. Wojska Polskiego 38/42 p. 419
60-627 Poznań
jedrzej.kasprzak@sppd.pl

W Polsce zlokalizowane są 22 fabryki wytwarzające prawie wszystkie rodzaje płyt drewnopochodnych, od sklejek przez płyty wiórowe po płyty pilśniowe. Produujemy łącznie (dane za 2021 r.) ponad 10,37 mln m³ różnego typu płyt drewnopochodnych, co stanowi prawie 18% całej europejskiej produkcji (63,7 mln m³) i daje nam 2. miejsce wśród największych producentów płyt drewnopochodnych w Unii Europejskiej. W krajowej strukturze produkcji płyt drewnopochodnych największy udział mają płyty przeznaczone na rynek meblarski, czyli wiórowe (43%), których w 2021 roku wyprodukowano ponad 4,44 mln m³, oraz MDF/HDF (24%), których wyprodukowano 2,46 mln m³. Branża płyt drewnopochodnych przejawia najwyższą aktywność inwestycyjną, na tle całego przemysłu drzewnego. W latach 2017–2021 firmy reprezentujące PKD 16.21, przeznaczyły na inwestycje 868 mln zł, trzykrotnie więcej niż np. branża tartaczna i 10-krotnie więcej, niż producenci opakowań drewnianych. Na unowocześnienie parku maszynowego przeznaczono 77% tych wydatków. Pod względem wielkości zatrudnienia znakomita większość (18 z 22) zakładów płyt drewnopochodnych w Polsce, należy do dużych przedsiębiorstw (powyżej 250 etatów). Cztery firmy wytwarzające sklejki, należą do firm średnich. Łącznie 22 zakłady zatrudniają blisko 10 000 osób, z czego 75–82% stanowią pracownicy produkcyjni.

Spśród czynników, które będą miały istotny wpływ na rozwój sytuacji na rynku płyt drewnopochodnych w Polsce należy wymienić:

1. Surowce do produkcji

- niestabilność zasad sprzedaży drewna w Polsce
- brak działań Państwa w zakresie kompleksowej koordynacji współpracy Lasów Państwowych i przemysłu drzewnego, w celu osiągnięcia największych korzyści dla gospodarki narodowej i społeczeństwa. Polska powinna wykorzystać atut, jakim jest państwowa własność przeważającej części obszarów leśnych
- brak reakcji Lasów Państwowych na zmiany koniunktury rynkowej, w efekcie brak powiązania cen wywoławczych drewna sprzedawanego przez Lasy Państwowe z cenami rynkowymi, brak transparentnego i partnerskiego podejścia do współpracy
- zmniejszenie podaży drewna wynikające z krajowej i unijnej polityki ekologicznej
- konkurencja w zakupach surowca (okrągłego oraz zrębek) ze strony energetyki zawodowej, otrzymującej dotacje z tytułu traktowania współspalania drewna jako OZE
- problem z utratą certyfikacji surowca drzewnego w Lasach Państwowych
- wstrzymanie importu drewna (w różnych postaciach) i biomasy z Białorusi i Ukrainy
- problemy z dostępnością żywic i komponentów do ich produkcji
- spadek produktywności lasów wynikający ze zmian klimatycznych.

2. Energia i emisje CO₂

- wahania cen surowców energetycznych (węgla, gazu, biomasy)
- wzrost cen zakupu praw do emisji CO₂

3. Czynniki polityczne i ekonomiczne

- rozwój konfliktu zbrojnego na Ukrainie, sankcje wobec Rosji i Białorusi

- pomimo sankcji, napływ tanich płyt (przede wszystkim sklejek) i mebli wytwarzanych w Rosji i na Białorusi
- brak udzielanych pozwoleń (od 4 lat) na transgraniczne sprowadzanie odpadów – drewna użytkowego – surowca do produkcji płyt
- niejasne przepisy prawa np. w zakresie uznawania pozostałości poprodukcyjnych, jako produkt uboczny lub biomasa
- wahania kursowe, szczególnie euro i dolara.

4. Czynniki zasobów ludzkich

- presje płacowe
- problem z pozyskaniem wykwalifikowanych pracowników
- niedobór kierowców i pracowników usług leśnych.

Przemysł płyt drewnopochodnych napotyka na podobne ograniczenia, jak pozostałe branże przemysłu drzewnego. Najważniejszymi są problemy wynikające z dotychczasowej współpracy z Lasami Państwowymi. Są to: nierynkowe ceny wywoławcze na drewno sprzedawane przez Lasy Państwowe. W szczególności ceny drewna średniowymiarowego są wyższe nawet o kilkadziesiąt procent, od cen w krajach ościennych.

- utrata certyfikatu FSC
- brak partnerskiego, transparentnego podejścia do współpracy
- brak stabilnych zasad sprzedaży drewna.

Ponadto dla branży producentów płyt dużym ograniczeniem jest brak pozwoleń GIOŚ na transgraniczne przemieszczanie odpadów – drewna użytkowego do produkcji płyt drewnopochodnych. Praktyka wykorzystywania drewna z recyklingu jest stosowana na całym świecie i ma na celu oszczędzanie zasobów naturalnych, redukcję emisji CO₂, a także ograniczenie ilości odpadów trafiających na składowiska. Niestety nadal poziom odzyskiwanego materiału drzewnego z odpadów w Polsce, jest bardzo mały i niewystarczający, stąd potrzebne jest poszukiwanie tego typu surowca również na rynkach zagranicznych, przede wszystkim na rynku Unii Europejskiej.

Brak kontroli Państwa nad jakością spalanej w energetyce zawodowej biomasy, stanowi równie poważny problem. Brakuje też definicji drewna energetycznego. Celowo rozdrobnione drewno pełnowartościowe jest mieszane z inną biomasą drzewną i dostarczane do producentów energii. Dotacje w postaci zielonych certyfikatów, zwolnienia z obowiązku wnoszenia opłat z tytułu emisji CO₂ powodują to, że sektor energetyczny jest w stanie zapłacić prawie każdą cenę za biomasę, w tym pełnowartościowe drewno sprzedawane przez Lasy Państwowe.

Bardzo istotne jest opracowanie i wdrożenie krajowej strategii rozwoju leśnictwa i przemysłu drzewnego. Obecnie brakuje aktywnych działań rządu i odpowiednich regulacji prawnych, które stymulowałyby rozwój przemysłu drzewnego. Lasy Państwowe generowały duże zyski w okresie, gdy przemysł drzewny dramatycznie tracił konkurencyjność. Szacuje się, że z surowca o wartości 1 zł, po przetworzeniu, powstają produkty o wartości 12 zł. Potrzebne jest spojrzenie „z góry” na całość zjawiska i wzięcie pod uwagę wpływów do budżetu Państwa pochodzących zarówno z gospodarki leśnej jak i z przemysłu. Dzięki temu można zwiększyć korzyści dla gospodarki narodowej i społeczeństwa. Polska powinna wykorzystać atut, jakim jest państwowa własność przeważającej części obszarów leśnych.